

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра конституційного, міжнародного та адміністративного права

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПРАВО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ТА РАДИ ЄВРОПИ**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітньо-професійна програма «Міжнародне та європейське право»

Спеціальність 081 Право

Галузь знань 08 Право

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 25 серпня 2025 р

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Право Європейського Союзу та Ради Європи;
Викладач (-і)	Албу Андрій Аркадійович, к.ю.н., доц. кафедри конституційного, міжнародного та адміністративного права навчально-наукового юридичного інституту.
Контактний телефон викладача	Албу Андрій Аркадійович (0342) 596134
Е-mail викладача	andrii.albu@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	6 кредитів ЄКТС, 180 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.cnu.edu.ua При вивченні навчальної дисципліни можуть використовуватися можливості платформ Google Classroom, Google Meet, Zoom та ін.
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку індивідуальних занять зі студентами, <i>розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри https://kkmtap.cnu.edu.ua/%d1%82%d1%8c/</i> Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту, зокрема, що стосується погодження планів та змісту курсових робіт, індивідуальних науково-дослідних завдань.
2. Анотація навчальної дисципліни	
<p>Предметом вивчення навчальної дисципліни є широке коло теоретичних та практичних питань, що стосуються національно-правових і специфічних міжнародно-правових інструментів, які забезпечують функціонування Європейських Співтовариств та ЄС, регулюють їх відносини з країнами-членами та узагальнюють досвід європейських держав у галузі економічної, політичної та соціально-культурної інтеграції.</p> <p>Право ЄС - це система правових норм, які регулюють процес європейської інтеграції, порядок створення і функціонування європейських владних інститутів та пов'язані з цим суспільні відносини. Також вивчення європейського права дозволяє засвоїти практичні поради стосовно вміння укладати договори, відстоювати права та свободи людини і громадянина у внутрішньодержавному правопорядку з використанням правових актів Європейського Союзу, розуміти структуру даної організації.</p> <p>Програма навчальної дисципліни складається з таких <u>змістовних модулів</u>, як Європейський Союз: загальна характеристика. Основні інституції Європейського Союзу та Ради Європи та політична і правова складова системи Європейського Союзу та Ради Європи.</p> <p>Дисципліна «Право Європейського Союзу та Ради Європи» спрямована на формування у студентів системи науково-теоретичних знань із функціонування ЄС та ознайомлення з актуальними проблемами сучасного міжнародного права у взаємозв'язку з викликами та загрозами для існування України.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою дисципліни «Право Європейського Союзу та Ради Європи»: розкрити суть, принципи та основні поняття якісно відмінної від національного права галузі міжнародного права; сформувати у студентів цілісне уявлення про засади міжнародно-правового регулювання європейського права, сформувати комплексні теоретичні знання і практичні навички оперування міжнародними нормами, уміння досліджувати міжнародні договори та інші джерела права міжнародної спільноти.</p> <p><u>Основними цілями</u> вивчення дисципліни «Право Європейського Союзу та Ради Європи» є:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ознайомлення студентів з історичними передумовами виникнення Європейського Союзу, структурою та компетенцією його органів влади; 	

- **формування навичок** орієнтування у правових засадах спільної зовнішньої та безпекової політики Європейського Союзу;
- **виклад фактичного матеріалу** в обсязі, передбачуваному навчальною дисципліною;
- **ознайомлення** з історією, сучасним станом та правовими засадами стосунків України - ЄС та їх реалізацією;
- **опанування** поняттями, принципами, джерелами, системою права Європейського союзу;
- **дослідження** основ правового становища людини та громадянина у Європейському Союзі;
- **ознайомлення** з основними інституціями ЄС, їх роллю та повноваженнями в існуванні ЄС.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Спеціальні компетентності

СК 1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.

СК 2. Здатність аналізувати ретроспективи розвитку правових явищ та процесів у контексті їх впливу на сучасну правову систему.

СК 5. Здатність застосовувати норми та інститути міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права.

СК 6. Здатність здійснювати порівняльний аналіз окремих правових інститутів права Європейського Союзу та Ради Європи і правової системи України.

СК 11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

СК 12. Здатність аналізувати глобальні, міждержавні, державні, регіональні та локальні правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.

СК 16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

Програмні результати навчання

ПРН 2. Знати та розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини.

ПРН 4. Знати та розуміти основи права Європейського Союзу.

ПРН 9. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.

ПРН 12. Доносити до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло.

ПРН 15. Вільно використовувати для правничої діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.

ПРН 17. Працювати в команді, забезпечувати виконання завдань команди.

ПРН 18. Застосовувати у професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.

ПРН 20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.

ПРН 21. Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку, зробленого у різних правових ситуаціях.

5. Організація навчання

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	28

семінарські заняття / практичні / лабораторні		32		
самостійна робота		120		
Ознаки курсу				
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий	
3	081 Право	2	нормативний	
Тематика курсу				
Тема, план			кількість год.	
			лекції	заняття
			сам. роб.	
<i>Змістовний модуль 1. Європейський Союз: загальна характеристика. Основні інституції Європейського Союзу та Ради Європи.</i>				
Тема 1. Європейське співтовариство та Європейський Союз. Історія створення та розвитку Ради Європи		2	2	12
Тема 2. Право ЄС та Ради Європи: поняття, принципи, джерела, система.		4	4	12
Тема 3. Європейський Парламент та Рада Європейського Союзу.		4	4	12
Тема 4. Європейська комісія. Судові органи Європейського Союзу. Допоміжні інституції Європейського Союзу.		4	4	12
Тема 5. Рада Європи як загальноєвропейський міждержавний політико-правовий інститут. Інституційна система Ради Європи.		4	2	12
<i>Змістовний модуль 2. Політична і правова складова системи Європейського Союзу та Ради Європи</i>				
Тема 6. Основні свободи внутрішнього ринку Європейського Союзу. Економічний та валютний союз. Правове регулювання конкуренції на внутрішньому ринку Європейського Союзу.		2	4	12
Тема 7. Транспортне право Європейського Союзу		2	2	12
Тема 8. Митне та податкове право Європейського Союзу. Торгове право Європейського Союзу		2	4	12
Тема 9. Трудове і соціальне право Європейського Союзу		2	2	12
Тема 10. Захист прав людини в Європейському Союзі. Право зовнішніх зносин Європейського Союзу. Європейська політика сусідства (European neighborhood policy)		2	4	12
6. Система оцінювання навчальної дисципліни				
Загальна система оцінювання курсу	Визначається Порядком організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, введеним в дію наказом ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 19 травня 2023 р. № 309. https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf , а також Методичними рекомендаціями до порядку оцінювання успішності здобувачів вищої освіти у навчально-науковому юридичному інституті (далі - МРПОУ), затвердженими Вченою радою навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного			

	університету імені Василя Стефаника, протокол №13 від 27 червня 2024 року) https://law.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/100/2024/11/metodychni-rekomendatsii-pro-poriadok-otsiniuvannia-uspishnosti.pdf
Вимоги до письмової роботи	Вивчення дисципліни передбачає обов'язкове виконання всіма студентами однієї письмової модульної контрольної роботи. Робота виконується на передостанньому/останньому семінарському занятті модуля (абз.1 пп. 3.1.3.1 МРПОУ). На контрольну виноситься 1 описове завдання, яке оцінюється в 10 балів, практичне/схематичне завдання (6 балів), тестові запитання, які оцінюються по 2 балу. Варіанти завдань для контрольної роботи затверджуються на засіданні кафедри (пп. 3.1.3.2 МРПОУ). Максимальний бал за контрольну роботу становить 20 балів (пп. 2.4.2.2 МРПОУ). <u>За бажанням (для отримання додаткових до 5 балів)</u> студенти можуть виконувати індивідуальні завдання за темою відповідного семінарського заняття. Види, приклади підготовки та критерії оцінювання індивідуальних завдань <u>знаходяться на кафедрі та розміщені на сайті кафедри</u> https://kkmtap.pnu.edu.ua/%d1%96%d0%bd%d0%b4%d0%b8%d0%b2%d1%96%d0%b4%d1%83%d0%b0%d0%bb%d1%8c%d0%bd%d1%96-%d0%bc%d1%94%d0%bf/
Семінарські заняття	Завдання для семінарських занять визначені у методичних вказівках, що розміщені на сайті кафедри https://ksud.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/84/2025/01/metodychka-mzpl-denna-forma-1.pdf , а також в системі дистанційного навчання. Максимальна кількість балів за семінарські заняття – 25 балів (пп. 2.4.2.1 МРПОУ).
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент допускається до підсумкового контролю за умови виконання всіх видів робіт, передбачених навчальною програмою. Наявність хоча б одного пропущеного і невідпрацьованого семінарського заняття є підставою для недопуску (пп. 3.2.2 МРПОУ). Здобувач не допускається до підсумкового контролю, якщо впродовж семестру він набрав за всі види робіт менше 25 балів (пп. 3.2.3 МРПОУ).
Підсумковий контроль	Екзамен у письмовій формі: 2 описових завдання, яке оцінюється по 15 балів, 2 тестових запитання, які оцінюються по 2 бали і одне практичне завдання, яке оцінюється 16 балів. Максимальний бал за екзамен – 50 балів (пп. 3.2.5.1 МРПОУ). Підсумковий бал складається з суми підсумкового балу за семінарські заняття (максимально 25 балів), балу за письмову модульну контрольну роботу (максимально 20 балів), балу за самостійну роботу (максимально 5 балів, пп. 2.4.2.3 МРПОУ) та балу за екзамен (максимально 50 балів) (пп. 2.4.1-2.4.2 МРПОУ). Бал за індивідуальну роботу та/або участь у науковій роботі (максимально 10 балів) є додатковим балом, який додається до підсумкового семестрового балу (пп. 2.4.2.4-2.4.2.6 МРПОУ). Підсумковий бал становить максимально 100 балів.
7. Політика навчальної дисципліни	
<u>Письмові роботи:</u> Зміст питань, форма та структура завдань та інструкції щодо виконання обов'язкової (письмової модульної контрольної роботи) та додаткових (письмових завдань за питаннями самостійного опрацювання, письмових експрес-опитувань тощо) письмових робіт визначаються викладачем, що проводить семінарські заняття, за погодженням з викладачем, що проводить лекційні заняття (Розділ 3 МРПОУ). За бажанням (для отримання додаткових балів) студенти можуть виконувати індивідуальні завдання (пп. 3.1.4.1-3.1.4.3 МРПОУ). Види індивідуальних завдань та інструкції щодо їх виконання знаходяться на кафедрі та на сайті кафедри https://kkmtap.pnu.edu.ua/perelik-indyvidualnykh-zavdan/	
<u>Академічна доброчесність:</u>	

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, визначених Положенням про запобігання академічному плагиату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Нова-редакція-Положення-про-запобігання-академічному-плагиату.pdf>, усвідомлюючи наслідки порушення. Реагування на порушення академічної доброчесності здійснюється відповідно до встановлених процедур https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2024/05/pr.01.1.1-08_2024_protседura_8_universytet.pdf.

Відвідування занять:

Очікується, що всі студенти відвідають лекції семінарські заняття. Пропуски занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття впродовж двох тижнів з дня пропуску заняття (абз. 1. пп. 3.1.2 МРПОУ). За пропущені лекційні заняття без поважних причин в обсязі, що перевищує 10% від загальної кількості лекційних годин, які відведені на навчальну дисципліну відповідно до робочого навчального плану, керівник курсу віднімає 5 балів від підсумкового семестрового балу студента (абз. 2. пп. 3.1.2 МРПОУ).

Неформальна освіта:

Питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті регулюється Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasyliya-stefanyka.pdf

8. Рекомендована література

1. Європейське право: право Європейського союзу : підручник : у трьох кн. / за заг. ред. В. І. Муравйова. Кн. перша : Інституційне право Європейського союзу К. : Ін Юре, 2015. 312 с.

2. Європейське право: право Європейського союзу : підручник : у трьох кн. / за заг. ред. В. І. Муравйова. Кн. друга : Матеріальне право Європейського союзу. К. : Ін Юре, 2015. 456 с.

3. Європейське право: право Європейського союзу : підручник : у трьох кн. / за заг. ред. В. І. Муравйова. Кн. третя : Право зовнішніх зносин Європейського. К. : Ін Юре, 2015. 408 с.

4. Корунчак Л. А. Євроінтеграція: питання адаптації законодавства України до правової системи Європейського Союзу. *Південноукраїнський правничий часопис*. 4-2022, Ч. 2. С. 14- 19. DOI <https://doi.org/10.32850/sulj.2022.4.2.3>

5. Худавердієва В. А., Європейський адміністративний простір і його вплив на національні правові системи держав-членів Європейського Союзу і країн-кандидатів. *Публічне управління та митне адміністрування*, Спецвипуск, 2022. С.136-143 DOI <https://doi.org/10.32782/2310-9653-2022-spec.22>

Детальний перелік монографічної, наукової, науково-практичної літератури, нормативних джерел та інформаційних ресурсів до кожної теми міститься в навчально-методичних посібниках:

1. Албу А.А. Право Європейського Союзу та Ради Європи; методичні вказівки для підготовки до семінарських занять студентів денної форми навчання. Івано-Франківськ, 2024, 31с.

<https://kkmtap.pnu.edu.ua/%d0%b4%d0%bb%d1%8f-%d1%81%d0%b5%d0%bc%d1%96%d0%bd%d0%b0%d1%80%d1%81%d1%8c%d0%ba%d0%b8%d1%85-%d0%b4%d0%b5%d0%bd%d0%bd%d0%b0-2/>

2. Албу А.А. Право Європейського Союзу та Ради Європи; методичні вказівки для самостійної роботи студентів денної форми навчання. Івано-Франківськ, 2024, 25с.

<https://kkmtap.pnu.edu.ua/%d0%b4%d0%bb%d1%8f-%d1%81%d0%b0%d0%bc%d0%be%d1%81%d1%82%d1%96%d0%b9%d0%bd%d0%be%d1%97-%d0%b4%d0%b5%d0%bd%d0%bd%d0%b0-2/>

**доцент кафедри конституційного,
міжнародного та адміністративного права, к.ю.н.
Андрій АЛБУ**